

**Malango pa makani gha wulebi kwa wa wan thu awo wakupereka wovwiri pa masuzgo
gha ngozi zakwiza mwakabuchi**

Wan thu awa wanga suskika - panji kulekeskeka ntchito, chifukwa cha kawilo kambula
kuzomelezgeka kaku khwaskana na wulebi. Malango agho wakwenela kulondezga ni agha:

- Wan thu awa wakupereka wovwiri mbakuzomerezgeka chala kwendezgananga/kusongana, kuwa pa chibwezi na mun thu waliyose uyo wandakwaniske vilimika 18, nangauli chingawa chakuzomelezgeka m'chalo chawo.
- Wan thu awa wakupereka wovwiri mbakuzomerezgeka chala kulipila wulebi na ndalama, ntchito, katundu panji kuwagwilila ntchito - kusazgilapo ntchito paji katundu uyo wakwenela kupika kwa wan thu. Mbakuzomerezgeka chala kugwiliska ntchito phangano la vinthu nga ni ivi kupangiska kuti wanji wazomele mwakuyuyulika na kukukhozeka soni. ivi ni vinthu ngati kubadala panji kupeleka ndalama kugula wulebi ku wan thu awo mba lebi (panji ma hule.)
- Wan thu awa wakupereka wovwiri wana mpata wukulu wakupangiska kuti ninjani wapokele katundu panji mlimo panyengo iyo wawonekera suzgo lukwiza mwakabuchi. Ivi vikuwa chitsika iwo kuwa wa mazaza pa wan thu awa wakukhumba kupokera wovwiri. Pachifukwa ichi, ma wupu ghakovvila wan thu ghaku khumbisika kuti wangawanga pa wubwezi na wan thu awo suzgo zakukhumba wovwili waluwilo zawa wila yayi. Mawubwezi nga ni agha ghakupangiska kuti wulunji wuwoneke wuchoko ndipo kwambula ndondomeka yiwemi.
- Wusange mun thu wakugwila ntchito yakupereka wovwiri kwa wan thu wali na chofyo panji nkhayiko kuti yumoza wawo wa mcati mu wupu panji wupu wapadela wakuswa malango ghakukhwaskana na dango la wulebi, wakwenela kumanyiska walongozgi kwakuyana na ndondomeka iyo yili kuwikika na wupu wawo.
- Wan thu awa wakupereka wovwiri wakwenela kuwa na kawiro kawemi ako nkhakovvila kuti waleke kujiwika mu kawilo kambula kuzomelezgeka ka wulebi na kovwilana ngati nimun thu yumoza kutebeta kwakuyana na dango. Walongozgi walala wose wali na mazaza kuwoneseska kuti kawiro aka kakukwanilisika nyengo zose.

Malango ya IASC pa nkhani zakukhozgeska soni panji kunyozeka pa vya wulebi yakusangika apa:

http://www.pseataskforce.org/uploads/tools/sixcoreprinciplesrelatingtosea_iasc_english.doc

Chiyyowoyeru chipusu ichi chakwaniliskika mwakukolerana na guru la IASC ilo likapika ntchito pakudangilira wan thu awa bakukhwaskika kweniso kuwathaska pa kukhozgeka soni na kunyozeka pa vya wulebi, kweniso na wupu wakung'anamulila viyoyoyelo.